

No
69

PAÁL LÁSZLÓ NAPLEMENTE, 1871–1872 (EST AZ ERDŐBEN; BEILENI TÁJ)

A Naplemente vagy Beileni táj megalkotásának idején, Paál László már művészi ereje teljében, a természettel való közvetlen és folyamatos érintkezés eredményeként, szinte kizárólag remekműveket alkotott.

Erdő Beilennél 1870 körül
Gustave Le Gray fotója

N° 69

PAÁL LÁSZLÓ (1846–1879)

Naplemente (Est az erdőben; Beileni táj) |
Sunset (Evening in the Forest; View of Beilen), 1871–1872

Olaj, vászon | Oil on canvas, 73,5 x 123 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: L von Paál

VÉDETT

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

- | egykor báró Hatvany József, majd
- | báró Hatvany Józsefné és báró Hatvany Endre gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

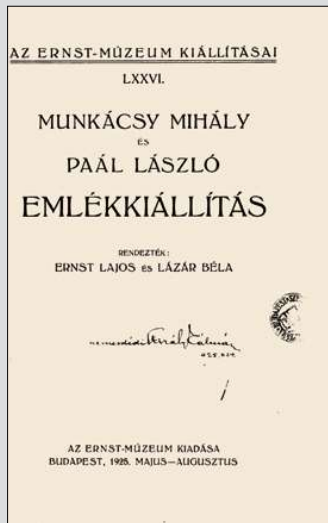
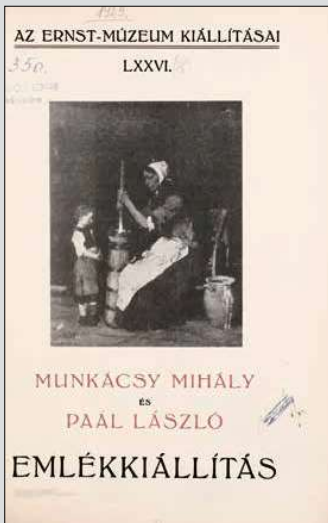
- | Paál László művei, Budapest, Nemzeti Szalon, 1902, (kat.: 32. *Naplemente*)
- | Paál László tájképeinek második sorozatos kiállítása, Budapest, Könyves Kálmán Társaság Szalonja, 1910. november, (kat.: 31. *Est az erdőben*, Báró Hatvany József úr tulajdona)
- | Munkácsy Mihály és Paál László emlékkiállítás, Budapest, Ernst Múzeum, 1925. május–augusztus, (kat.: 88. *Naplemente*, Düsseldorf, 1871 szignálva, Báró Hatvany Józsefné úrnő tulajdona)
- | „Júniusi Hetek” Magyar mesterművek kiállítása, Budapest, Nemzeti Szalon, 1936. június, (kat.: 97. *Beileni táj*, olajf. Báró Hatvany Endre gyűjteményéből)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

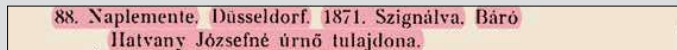
- | Lázár Béla: Egy s más Paál Lászlóról. In: *Művészet*. 1902, 1. évf. 5. sz. 297. o.
- | Lázár Béla: Paál László, Budapest, Lampel Róbert kiadása, 1903, 88. (34. kép)
- | Béla Lázár: Ladislas de Paál, Paris, Librairie de l'Art Ancien et Moderne, 1904, 89. (33. kép)
- | Lázár Béla: Paál László élete és művészete, Budapest, Franklin Társulat, 1929, 159. (55. kép)
- | Magyar Művészet, 1936/8. 231. (*Beileni táj*)
- | Farkas Zoltán: Paál László, Budapest, Képzőművészeti Alap, 1954, (12. kép)
- | Bényi László: Paál László, Budapest, Corvina Kiadó, 1977, (2. kép)
- | Bényi László: Paál László, Képzőművészeti Alap, 1. kiad. 1979, (13. ff. kép)
- | Bényi László: Paál László, Budapest, Képzőművészeti Kiadó, 2. kiad. 1983, (28. ff. kép)

Kezdő ár | Starting price: 65 000 000 Ft / 171 053 EUR
Becsérték: 120 000 000 – 160 000 000 Ft
Estimate: 315 789 – 421 053 EUR

1. Munkácsy Mihály és Paál László emlékkiállításának katalógusából, Budapest, Ernst Múzeum, 1925. május–augusztus

2. Nemzeti Szalon, Erzsébet tér, Budapest. Építész: Vágó József és Vágó László. A fénykép eredetileg A Ház című folyóirat 1908-as számában jelent meg. (Wiki)

„Ez a kiállítás, melyet Petrovics Elek rendezett magyar magányűtemények kincseiből, halott művészeink halhatatlan műveit tartalmazta. Nem művészettörténeti teljességre törekedett, hanem a legnagyobb értékek bemutatására. A »Júniusi Hetek« alkalmából készült, hogy a hozzánk utazó idegeneknek megmutassa művészetünk nagy értékeit,

kiegészítve azt a képet, melyet múzeumunk nyújt” – írta Farkas Zoltán 1936-ban, arról a tárlatról, melyet a Szépművészeti Múzeum korábbi főigazgatója, Petrovics Elek rendezett, kizárólag magyar művészek magántulajdonban lévő remekműveiből. Harmincöt hazai művész közel másfélszáz alkotását mutatták be ekkor a Nemzeti Szalon reprezentatív kiállításán, melyen Paál László kilenc tőjképével szerepelt. Az egy művésztől bemutatott művek számában, Paál csak Munkácsy Mihály és Székely Bertalan előzte meg. Paál ekkor bemutatott olajképei között szerepelt az azóta is magántulajdonban lévő és most aukcióra kerülő *Naplemente* vagy más néven *Beilen táj*. „Nem nemzeti elfogultság az, ha Munkácsyt,

„Ez a kiállítás, melyet Petrovics Elek rendezett magyar magányűtemények kincseiből, halott művészeink halhatatlan műveit tartalmazta. Nem művészettörténeti teljességre törekedett, hanem a legnagyobb értékek bemutatására. A »Júniusi Hetek« alkalmából készült, hogy a hozzánk utazó idegeneknek megmutassa művészetünk nagy értékeit,

3. Eugen Jettel: Holland táj szivárvánnyal, 1884 magántulajdon

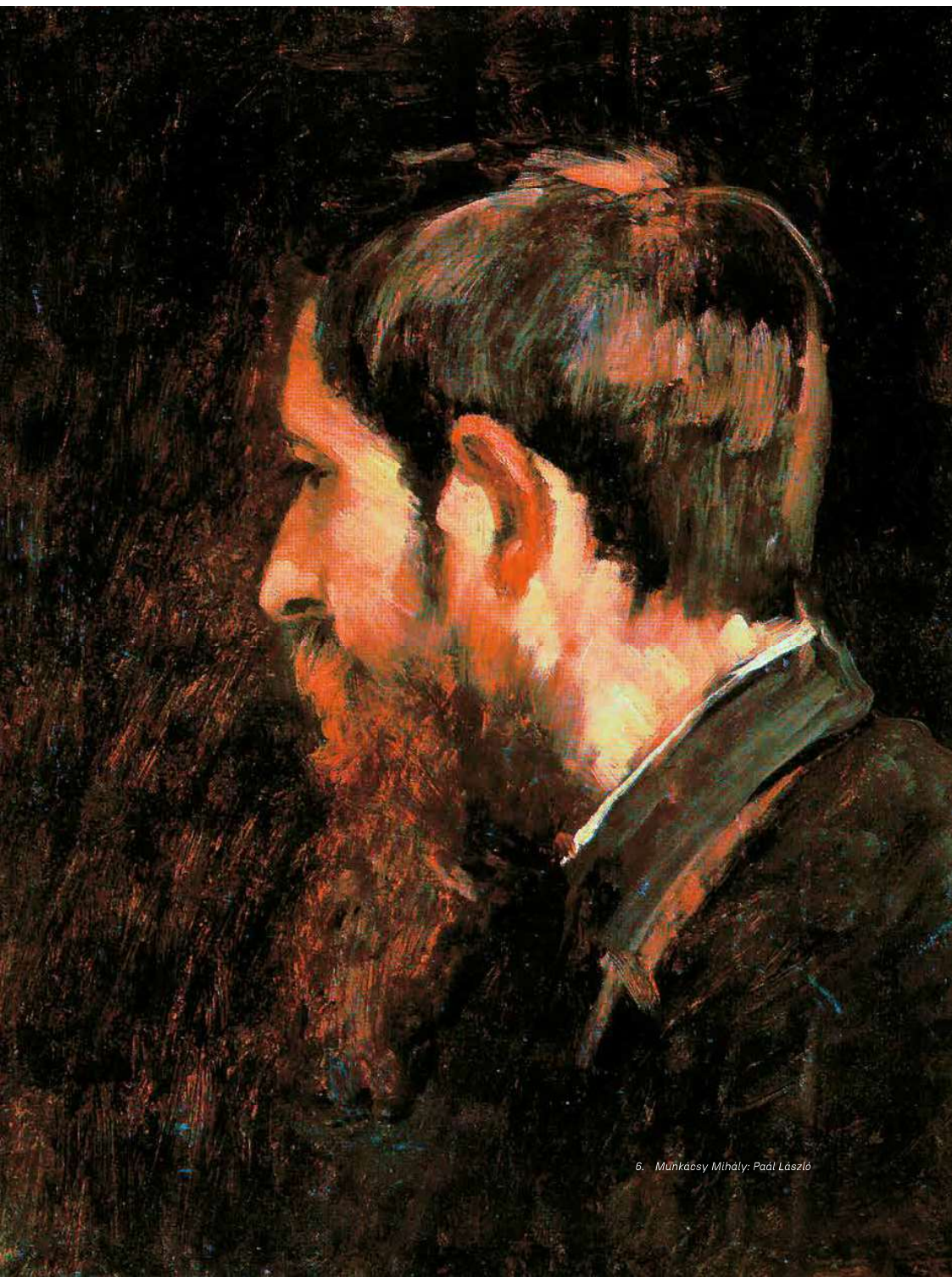
4. John Constable: Hampstead Heath lát képe, 1822 Fine Arts Museums of San Francisco, USA

Paált és éppen úgy Szinyeit a XIX. század legkiválóbb festői közé sorozzuk” – olvasható szintén Farkas Zoltánnak a tárlatról szóló méltatásában. Paál László tagadhatatlanul az egyik leghíresebb 19. századi magyar művész, akit elismerés övez itthon és külföldön egyaránt. Azon kevesek közé tartozik, akit Franciaországban is megbecsülnek, és Barbizonban festett műveit a francia festészet szerves részeként tartják számon.

A művészettörténeti szakirodalom tanúsága szerint, Paál László 1870 őszén a hollandiai Beilenben dolgozott, művészarátja Eugen Jettel társaságában, majd az év vége felé másik barátja, Munkácsy Mihály hívására Düsseldorfba utazott. Itt érte el első jelentős erkölcsi és anyagi sikerét is, amikor az 1871 tavaszán Düsseldorfban megfordult J. S. Forbes angol műgyűjtő, nem csupán megvásárolta néhány művét, de meg is hívta az angol fővárosba. Paál elfogadta a meghívást, és két hetet töltött Londonban, ahol a 18. századi angol tájképfestészettel való megismerkedése jelentős hatást gyakorolt művészetének további ala-

5. Théodore Rousseau: Forest of Fontainebleau, 1849–1855 körül Getty Center, Los Angeles, USA

6. Munkácsy Mihály: Paál László

„Nem nemzeti elfogultság az, ha Munkácsyt, Paált és éppen úgy Szinyeit a XIX. század legkiválóbb festői közé sorozzuk.”

kulására. John Constable tájképfestészetének alapos tanulmányozása volt az egyik kiindulópontja annak a francia barbizoni művészetnek is, mely két évvel később, végérvényesen magához vonta Paált, aki további rövid életét a fontainebleau-i erdő gyönyörűbbnél gyönyörűbb részleteinek megfestésével töltötte, 1871-ben Londonból visszatérve azonban még nem Párizsba, hanem ismét Beilenbe utazott. „Itt számos képet festett és kezdett el. Az 1872. évet még Düsseldorfban töltötte [...] Alighanem még Düsseldorfban fejezte be néhány Beilenben megkezdett festményét” – írta szintén Farkas Zoltán, akinek ez a megjegyzése, feltehetően és pontosan a most aukcióra kerülő remekmű születésének körülményeit világítja meg. A festményen szereplő „L. von Paál” aláírás egyértelmű jelzése annak, hogy a képet még német nyelvterületen való tartózkodása idején fejezte be a művész. A Naplemente vagy Beileni táj megalkotásának idején, Paál László már művészi ereje teljében, a természettel való közvetlen és folyamatos érintkezés eredményeként, szinte kizárólag remekműveket alkotott. Képein még nem ment olyan közel a választott témáihoz, mint barbizoni korszakában, de tágabb kivágatú, nagyobb lélegzetű kompozíciói már érett mesteri színvonalat mutatnak.

7. Gustave Le Gray: A Fontainebleau-i erdő, 1851
National Gallery of Canada,
Ottawa, Ontario, Canada

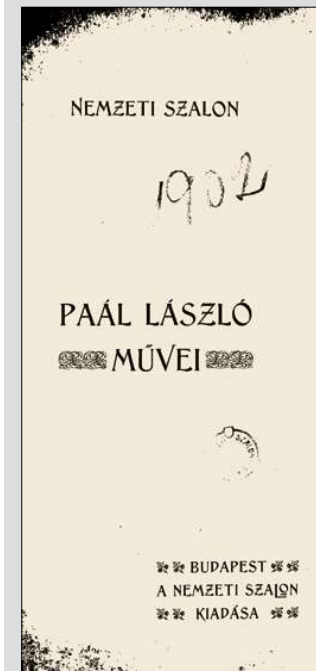
„...már Beilenben is felfedezte a naplemente színpompáját, mely Barbizonban annyiszor foglalkoztatta. Beileni képei legtöbbször sötét színekre hangoltak, de az ég állapotának megfelelően vannak világosabbak is, mert éleslátóan fogta fel az atmoszféra színmódosító hatásait. Csak a déli verőfény tüntetően kerülte már akkor is, ezekkel később sem próbálkozik. Sötét festményei mégsem egyhangúak, mert néhány szín átmeneteiben följötté változatosat ad. Már beileni műveiből is szuggesztív erő árad. A szó szoros értelmében lenyűgözőek, mert a valóság átélésének erőteljes képét adják. Mély érzést rögzítenek le s így lelkes beleéléssel emelik ki a valóság lényegét” – írta a beileni képekről költő átéléssel a fentebb már idézett Farkas Zoltán, Paál művészetének talán legihletettebb tolmácsolója. A Paál László nevet viselő művésztrásaság, 1929-ben Gárdos Aladár által alkotott emléktáblát helyezett el a művész egykori barbizoni lakhelyeül szolgáló épületen. 1970-ben pedig utcát neveztek el róla ugyanott. Az avatási ünnepség alkalmából a Párizsi Magyar Intézet a következő feliratú koszorúval tisztelgett Paál emléke és ragyogó művészete előtt: „Emléked fényénél két nép találkozik, úgy, ahogyan erdőid üzennek egymásnak műveiden.”

8. James Staats Forbes, angol műgyűjtő portréja, akinek több Paál László festmény volt a gyűjteményében 1890-es évek vége

9. Paál László műveinek kiállítási katalógusából, Budapest, Nemzeti Szalon, 1902

RUM ATTILA

29. ERDŐRÉSZLET. (A művész párizsi korszakából. Megsérült kép.) Eladó.	30. SZEPTEMBER. (A művész düsseldorfi korszakából.) Eladó.
31. FALRÉSZLET. (A művész düsseldorfi korszakából.) Eladó.	32. NAPLEMENTE. (A művész düsseldorfi korszakából.) Magántulajdon.
33. GVERTYÁNOS. (A művész düsseldorfi korszakából.) Eladó.	34. FÜZFÁN. (A művész düsseldorfi korszakából.) Magántulajdon.
35. NÁDAS. (A művész bécsi korszakából (1870).) Magántulajdon.	36. A ST. CLEMENTI TÓ PARTJÁN. (A művész párizsi korszakából. Megsérült kép.) Eladó.
37. ERDŐSZÉLE. (A művész párizsi korszakából. Megsérült kép.) Eladó.	38. ERDŐSZÉLE. (A művész düsseldorfi korszakából.) Magántulajdon.

